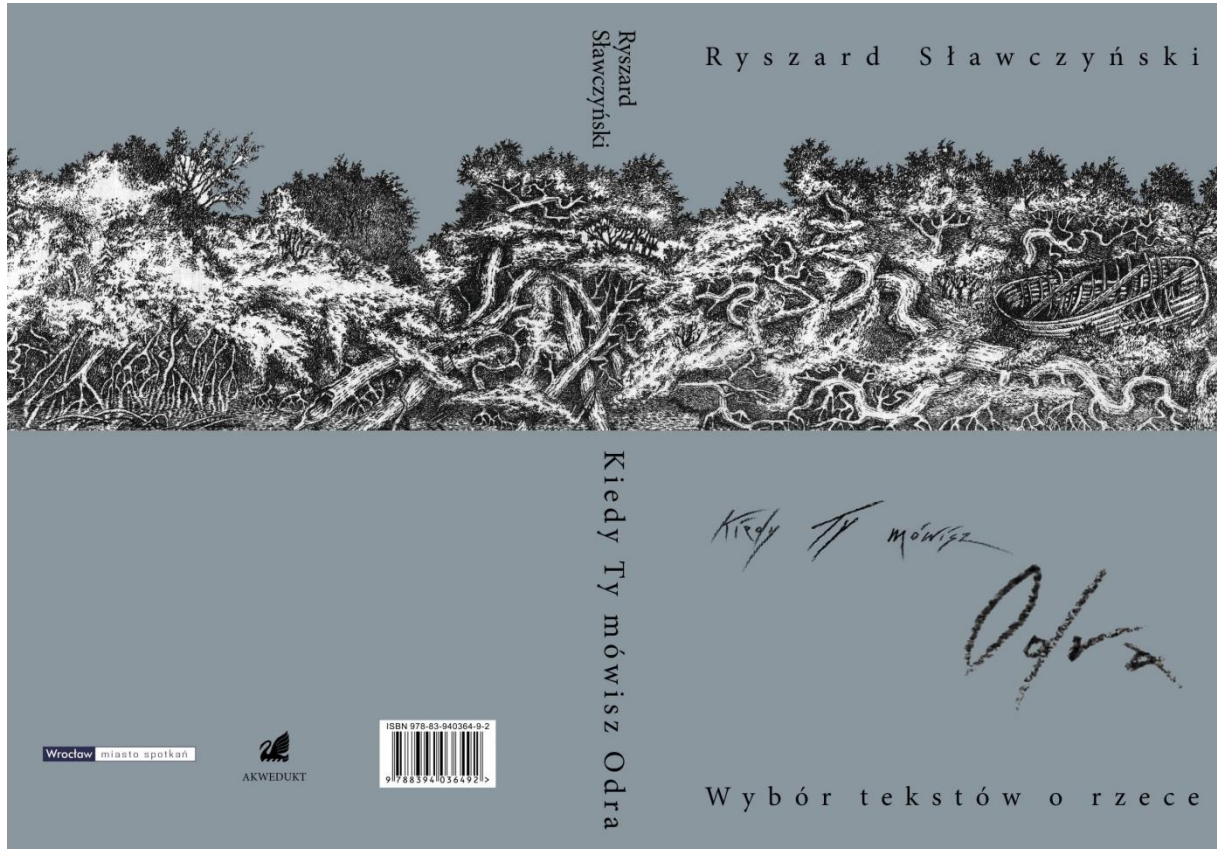

Mluvit a psát o řece

Milan Hrabal

9. 1. 2022

Před časem mě požádal polský básník Janusz Ireneusz Wójcik o pomoc při hledání básní jakkoli se vztahujících k řece Odře. Měl zájem o básně lužickosrbských autorů, se kterými jsem v kontaktu.

A prý, ať „dodám i něco svého“. Obě zadání jsem splnil a díky tomu jsem se měl možnost seznámit s excelentním editorem Ryszardem Sławczyńskim a jeho antologií *Kiedy ty mówisz Odra*. Janusz se bohužel vydání knihy nedožil, ale téměř čtyřsetstránková kniha, k níž mě pozval, je vskutku pozoruhodná.

V úvodním obsáhlém a sdělném textu Sławczyński zachycuje řeku Odru z různých úhlů pohledu. Nejprve ji zachycuje jako vodní cestu do světa, posléze věnuje pozornost největšímu městu na Odře – Wroclavi, bohu řeky Viadrusovi (starověké latinsky psané historické prameny Odru nazývají „Viadrus Fluvius“) nebo hradům a zámkům podél této řeky.

Na úvodní text navazuje třicetistránková fotografická příloha. Další více než dvě stovky stran přinášejí 59 básnických i prozaických reflexí 146 autorů z období posledních 500 let. Nejstaršími zařazenými autory byli rodák z Brzegu Bartolomeus Stein (1477–1520) a německý barokní básník Andreas Gryphius (1616–1664).

Mezi převážně polskými autory se objevují takové osobnosti, jako jsou například Konstantyn Ildefons Gałczyński, Tadeusz Różewicz, laureátka Nobelovy ceny za literaturu Olga Tokarczuk nebo významní zástupci literatury lužickosrbské Róża Domaścyna a Benó Budar.

Antologii se dostalo bohaté pozornosti recenzentů a ukázky z ní byly převzaty také do 23. svazku revue Dolny Śląsk nazvané *Odra rzeka i ludzie*. Na tyto aktivity navazuje také film v režii dvojice Stanisław Melski a Anna Maria Fusaro *Odra, poezja rzeki*, který má dvě verze, ta delší trvá půldruhé hodiny, kratší má stopáž 28 minut.

Film byl poprvé představen veřejnosti v sobotu 18. října 2021 ve wrocławském Klubu Muzyki i Literatury. V současnosti tvůrci jednájí s televizí a dalšími médii o možnostech rozsáhlejší veřejné prezentace.

Pro čtenáře, kteří se chtějí dozvědět o dějinách i současnosti regionu podél významné řeky, spojované s nově stanovenými poválečnými hranicemi mezi Polskem a Německem, a současně mají zájem o literární reflexe, je antologie *Kiedy ty mówisz Odra* spolu s revue Dolny Śląsk *Odra rzeka i ludzie* podstatným zdrojem poznatků.

Další informace, recenze a ukázky z antologie jsou [na stránkách wrocławského Klubu Muzyki i Literatury](#).

Premiéra filmu, zleva: režisérka Anna Maria Fusaro, herci Stanisław Melski, Aldona Struzik a Ryszard Stawczyński

<https://www.vybezek.eu/172575-mluvit-a-psat-o-rece-odre/>